

Прегледни рад

UDK 659.3/4:004.738.5

DOI br. 10.7251/SVR1408110K

COBISS. SI-ID 4264984

ЛОКАЛНИ ЕЛЕКТРОНСКИ МЕДИЈИ У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ

(Друштвена функција и могући модел развоја)

Мр Борис Кујунџић

Регулаторна агенција за комуникације Босне и Херцеговине

Апстракт: У медијском простору Босне и Херцеговине данас је заступљен двојни модел радио-дифузије, јавни и приватни (комерцијални). Изражена масовност локалне радио-дифузије представља прелазни феномен транзиционог периода, у којем се отварају бројна питања економске, техничке и програмске одрживости, посебно локалних РТВ станица. Задовољавање потреба публике, поштивање општих регулаторних обавеза, креирање програма, ефективан рад управљачких структура и односи са оснивачима ових станица, као и појава нових технолошких платформи, представљају изазове за осмишљен приступ креирању јавне медијске политике у БиХ. Овај текст даје основне назнаке тренутног стања локалне радио-дифузије у БиХ и њихове друштвене функције, са снажнијим нагласком на испуњавање регулаторних и програмских стандарда емитовања, и у основи наглашава претпоставке за могући модел развоја овог дијела медијског сектора.

Кључне ријечи: електронски медији, локалне РТВ станице, локални медијски садржај, регулатор, политика сектора емитовања, уреднички савјети.

Предратни концепт радиодифузног система био је јединствен за цијелу социјалистичку Југославију. Његово језгро чиниле су матичне радио-телевизијске станице (РТВ), и то по једна у свакој од шест република и двије аутономне покрајине. Локалне радио-станице формиране су за потребе локалних самоуправа – општина, док су локални ТВ центри били везани за матичну ТВ станицу у републици или покрајини и углавном су производили локалне информативне програме који су емитовани преко централне мреже. Овакав централизован систем последица је чињенице да су електронски медији били искључиво у државном власништву, тако да је радио-дифузија, као дио интегралног система информисања, сматрана елементом суверенитета подијељеног међу елементима Југославије.¹

---

¹ Чланом 75. Устава СФРЈ из 1974., дјелатности у оквиру друштвеног система информисања дефинисане су као посебан друштвени интерес.

Социјалистичким законом о информисању утврђено је да оснивачи РТВ станица могу бити само држава и друштвена правна лица², док је политичку и друштвену контролу над медијима вршио Социјалистички савез радног народа (ССРН).³ Институције масовног информисања у социјалистичком друштву имале су знатну улогу у организацији јавно-политичке комуникације и без њих се тадашњи југословенски самоуправни систем није могао ни замислити.⁴

До почетка рата 1992. радиодифузни систем Босне и Херцеговине био је један од развијенијих система тадашње Југославије. Његову основу представљала је РТВ Сарајево, са двије комплетне емисионе мреже за РТВ програм.⁵ Сигнал РТВ Сарајево покривао је скоро цијелу БиХ и био је доступан у сусједним подручјима Југославије.⁶ На овим мрежама емитована су дневно 23 часа ТВ програма (у програмској сарадњи са другим југословенским центрима), као и 38 часова дневне радио-продукције. Производиле су се све структуре универзалног ТВ и радио програма, а РТВ Сарајево била је активни учесник међународних РТВ пројеката у оквиру Европске уније за радиодифузију (ЕВУ). Медијско покривање 14. Зимских олимпијских игара 1984. у Сарајеву, између осталог, искориштено је за комплетну реконструкцију и доградњу РТВ дома и заокружење технолошке и персоналне структуре ове куће.⁷

Локални електронски медији и локално информисање јавности у БиХ, након 1995. није било предмет обимнијих истраживања, нити се често налазило у центру интересовања креатора јавних политика.⁸ Кад год је тема расправе сектор јавног емитовања, локални медији обично се изостављају из категоризација и дубљих анализа, осим што се у начелу говори о потреби стварања другачијег односа према локалним јавним медијима, односно, стварања услова за

---

² Почетак дјелимичне либерализације медијског простора и стварање законских претпоставки за приватну иницијативу у покретању медија, започету 1989. реформама савезне Владе, осујетио је скори распад социјалистичке Југославије и почетак грађанског рата.

³ ССРН био је најмасовнија друштвено-политичка организација социјалистичке Југославије, настао 1945. године на темељима Народног фронта Југославије; а престао је постојати 1990. године.

⁴ Ђорђевић Т., *Политичко јавно мњење*, Београд, Савез инжењера и техничара Југославије, 1989., стр. 186-187.

⁵ Опширније: *РТВ дифузија у БиХ*, Сарајево, Медиаплан Институт, 1996. Доступно на сајту Медиаплан Института: www.mediaplan.ba

⁶ Преко средњеталасног радио-предајника код Високог (600 KW), програм је био доступан у дијеловима Европе и Блиског истока.

⁷ Цјелокупан систем РТВ Сарајево, уочи рата 1992., имао је око 2000 радника, са сједиштем у згради намјенски направљеној 1970-их година.

⁸ Опширније у зборнику: *Комуникација и заједница*: грађани, медији и локална управа у БиХ, Сарајево, Медиацентар – центар за друштвена истраживања и аналитику, 2010.

креирање “трећег сектора медија”⁹ који би остваривао примарну функцију задовољења интереса локалних заједница. Генерална оцјена јесте да је укупно тренутно стање у сектору локалних електронских медија веома тешко, због сиромашног и медијски пренапученог тржишта, као и укупне економске ситуације у којој се налази земља и регија у цјелини. За сада изостају дугорочне и стратешке јавне политике за подршку производње локалних и регионалних медијских садржаја од јавног интереса. У случају БиХ, мноштво локалних медија не подразумејева мноштво квалитетног садржаја.¹⁰

Данас у БиХ функционише дуални систем РТВ емитовања који се састоји од јавних и комерцијалних (приватних) емитера. Локалним електронским медијима у начелу можемо сматрати све оне медије који дјелују на нивоима нижим од државног и ентитетских. У ову категорију можемо лоцирати све станице које дјелују на општинском, градском и кантоналном нивоу, или оне чија зона сервиса покрива неку одређену регију. Регулатор електронских медија у БиХ, Регулаторна агенција за комуникације (РАК), овај сектор генерално покрива својим Правилем, које дефинише јавне РТВ станице у БиХ као “сваког кориника дозволе за телевизијско или радио емитовање на којег се примјењује најмање једно од следећег: 1. основан је од стране државе БиХ, ентитета, Брчко Дистрикта БиХ, кантона, градова и/или општина (политичко-територијална заједница); 2. основан је од стране управних организација или других органа управе територијално-политичке заједнице (...), или од стране институције са јавним овлаштењима политичко територијалне заједнице (...); 3. основан је на моделу јавно-приватног партнерства, а у власништву је, или финансиран, више од 51% од стране правних лица (...).”¹¹ Као што се види из последње тачке, већинско финансирање станице из јавних фондова јесте “раздјелна тачка” која означава границу између јавних и комерцијалних емитера у БиХ.

Према подацима из јавног регистра корисника дозвола РАК, постоји значајан број радио-станица локалног карактера, које зоном сервиса покривају популацију у распону од 10 до 100 хиљада становника. Тако се три јавне станице налазе у категорији до 10 хиљада становника, осам јавних станица су у категорији између 10 и 20 хиљада становника, 14 јавних радио-станица покривају сигналом популацију између 20 и 50 хиљада, док је 16 јавних радио-станица у категорији између 50 и 100 хиљада становника.¹²

⁹ Исто, с. 55.

¹⁰ Исто.

¹¹ *Правило Регулаторне агенције за комуникације (РАК) 57/2011 о јавним радио-телевизијским станицама.* (“Службени гласник БиХ”, број 98/11).

¹² Подаци у регистру релативно често се мијењају због фактичког стања, али у последњим годинама усталио се укупан број локалних емитера, са

Карактеристична је категорија такозваних афилијентских станица које дјелују у Републици Српској, гдје је Радио-телевизија Републике Српске (РТРС) као јавни ентитетски сервис носилац дозволе за ове станице, углавном у мањим општинама. У овом случају, на фреквенцијама додијелим РТРС, из локалних студија емитује се дневно до четири часа локалног програма, док се остатак времена реемитује програм ентитетског радио-сервиса. Генерално, не постоје битније разлике у статусу афилијената у односу на друге јавне станице, с обзиром да је и у овом случају ријеч о станицама чији је оснивач и главни финансијер локална самоуправа (општина), али чији је титулар дозволе јавни сервис РС, који преузима цјеловиту одговорност за програмски садржај на одобреној фреквенцији.¹³

Када је ријеч о ТВ станицама, осим неколико значајних комерцијалних емитера са националним покривањем и три јавна РТВ сервиса, можемо рећи да су све остале телевизијске станице у БиХ (тренутно њих 39 на земаљској мрежи) регионалног или локалног карактера, и оне су претежно у приватном, мање у јавном власништву.¹⁴ Већина ТВ станица покрива подручја мања од 500 хиљада становника, са мање од 16 општина, док десетак ТВ станица има врло ограничену зону сервиса, од 1500 до 80 хиљада становника.

У пракси је осигуран значајан дио фреквентног ресурса за потребе РТВ станица које сигналом покривају мање територијалне јединице у БиХ. Не постоје никакви посебни програмски захтјеви или квоте које би децидно одређивале оквир рада локалних емитера, а које их обавезују на продукције садржаја од специфичног значаја за локално становништво, осим генералних кодекса и правила регулатора. Ипак, када се погледају новији подаци из јавног регистра регулатора, јасно је да је присутан изузетно велики број РТВ станица за државу ове величине и бројности становништва.¹⁵ Сиromашна економија не може осигурати успјешан раст и развој ових станица, нити је уопште

варијацијама од само неколико РТВ станица којима су одузете дозволе, или нових локалних емитера са издатим дозволама на земаљској мрежи.

¹³ Категорија афилијентских станица не постоји у Федерацији БиХ (ФБиХ), док разлоге треба тражити како у пословној политици јавног сервиса овог ентитета, тако и у географски “компактнијим” подручјима која су боље покривена расположивим фреквентним ресурсом. Афилијентске станице у РС постоје у неколико слабије развијених општина (са изузетком Модриче). Регулатор сматра да је ријеч о позитивној пракси, с обзиром на то да су након окончања процеса издавања дугорочних дозвола и одузимања око 30 одсто постојећих дозвола за РТВ емитере на земаљској мрежи, фреквенције неких укинута станица додијелене афилијентима па је искориштен радиофреквентни спектар и осигурано право становништва на локалну информацију.

¹⁴ Категоризација из јавног регистра РАК, доступна на сајту: www.rak.ba

¹⁵ Попис становништва у БиХ обављен је у октобру 2013. и прелиминарни подаци указују на чињеницу да је укупан број становника БиХ испод четири милиона.

могуће прибавити средства за продукцију квалитетних локалних и реигоналних садржаја, јер “нарочито на локалном нивоу, расподела прихода од оглашавања међу великим бројем емитера резултира малим ресурсима за производњу садржаја од значаја за локалну јавност.”¹⁶ Независни експерти сматрају да је, у постојећем економском окружењу, број фреквенција које су додијелене емитерима у БиХ превелик и неодржив за домаће медијско тржиште.¹⁷

На почетку 2014, у БиХ емитују програм 62 јавне радиостанице и 12 јавних ТВ станица, као и три радиостанице на средњим таласима. Сви ови емитери дјелују углавном на нивоу општина, ужих регија или кантона. На почетку 2014. у РС су 34 локалне заједнице (од укупно 62) без РТВ станице са сједиштем у тој општини (граду), док је 17 таквих општина у ФБиХ (од укупно 71)¹⁸, што не значи да нису квалитетно покривене сигналом са других подручја БиХ.

Државна Политика развоја сектора емитовања, донесена 2007. као документ општег типа, не говори посебно о развоју локалних емитера. Осим уопштене констатације да је “задатак државних институција да заштити плурализам и разноврсност медија (ограничење концентрације), а прије свега да омогући уједначен и равномјеран развој свих облика медија у држави, не фаворизујући било који облик”, не постоји ништа у тексту документа што би упућивало на конкретнији правац развоја локалног информисања. Осим, што је на још једном мјесту у овом документу, трагом дотадашњих ставова Европске комисије, речено да је “утврђивање стварне разноврсности програмских садржаја и потребе за истим, са нарочитим акцентом на програме локалног садржаја, један од кључних задатака у наредном периоду и тај задатак се мора остварити провођењем нових јавних конкурса, гдје ће се на транспарентан и ефективан начин омогућити развој медијског плурализма. Поред тога, неопходно је обезбједити да економски неразвијена подручја, као и подручја која тренутно уопште немају, или немају адекватан приступ различитим програмима, у наредном периоду добију оно што остатак земље увелико користи.”¹⁹

Преко 30 одсто укупног броја РТВ емитера на земаљској мрежи у БиХ у власништву је или под финансијским покрови-тељством општинских и кантоналних власти. Регулатор ово питање сматра прелазним феноменом медијског сектора и као карактеристику и заоставштину претходног друштвеног система и транзиционог

¹⁶ Јусић Т.-Хоћић С., *Локални медији, локалне заједнице*: ка јавним политикама за промоцију локалних медијских садржаја у БиХ, с. 80.

¹⁷ Душан Машић, независни медијски експерт, наведено према: Јусић Т.-Хоћић С., *Локални медији, локалне заједнице*: ка јавним политикама за промоцију локалних медијских садржаја у БиХ.

¹⁸ Из броја општина у ФБиХ изузето је осам сарајевских општина.

¹⁹ Види: Политика сектора емитовања у БиХ (“Службени гласник БиХ”, број 18/07).

периода. Мале јавне радио-станице на локалном нивоу суштински зависе од буџетске подршке и донација локалних самоуправа, и то у износу већем од половине својих укупних прихода. Неке станице чак у потпуности зависе од јавних фондова. Слична је ситуација и са мањим ТВ станицама, које готово потпуно зависе од јавних фондова општина, градова и кантона.

У таквој ситуацији тешко је претпоставити постојање уредничке независности локалних медија, јер потпуна финансијска зависност од локалних фондова доводи у питање уређивачку независност локалних медија. Органи власти на локалном нивоу именују управљачке структуре, усвајају годишње износе буџета за медије, главни су извори информација, директно утичу на медијске садржаје, “а чешће се њихови интереси остварују путем аутоцензуре или цензуре коју проводи уредник.”²⁰ Такво стање доводи локалне станице у позицију у којој, умјесто потреба грађана и публике, прво морају задовољити потребе својих финансијера и управљача, док директно врше и даљу негативну сегментацију ионако сиромашног медијског тржишта у БиХ, јер ускраћују средства комерцијалним емитерима, који немају приступ јавним фондовима. Јавне локалне станице имају могућност и да сниже цијене оглашавања и тако додатно отежају ситуацију у којој се налазе мали комерцијални емитери. Дугорочни проблем за локалне јавне станице лежи у чињеници да је овакав вид финансирања у Европској унији третиран као “државна помоћ” и што он може створити проблеме у условима тржишне утакмице. У процесу даље европске интеграције БиХ мораће се водити рачуна и о овом питању.²¹

У важећој регулативи за електронске медије не постоји посебно наведен критеријум који би фаворизовао локалне програмске садржаје. Постоји програмска обавеза која генерално важи за све јавне РТВ станице у БиХ, и која утврђује да ће се најмање четрдесет одсто седмичног програма састојати од вијести и других информативних програма и да ће по десет одсто укупног седмичног програма, из квоте вијести и информативног програма, бити посвећено питањима избјеглих и расељених лица, припадника националних

---

²⁰ Јусић Т.-Хоџић С., *Локални медији, локалне заједнице*: ка јавним политикама за промоцију медијских садржаја у БиХ, с. 85.

²¹ Изузетак када државе чланице ЕУ могу осигурати финансирање јавног РТВ емитовања јесте под условом да је такво финансирање намијењено испуњавању посебних обавеза које државе чланице додјељују РТВ емитерима, што тренутно није случај са локалним емитерима у БиХ. Не постоје програмски услови, као што су захтјеви за специфичне врсте садржаја од јавног интереса за локалне заједнице или програмске квоте, које ови медији треба да испуне да би се оправдало њихово финансирање из јавних медија. Види: ЕУ, консолидована верзија Споразума о успостављању ЕУ и Споразума о успостављању Европске заједнице, секција 2, Државна помоћ, члан 87. Документ доступан на сајту ЕУ: www.eu.int

мањина и рањивих група становништва.²² Даље, јавне ТВ станице имају обавезу да најмање шест процената емитованих садржаја посвете дјечијем програму са образовном или инструктивном намјеном, док је за радио-станице одређено најмање четири одсто таквог седмичног програма.²³

Приликом издавања дозвола за емитовање, регулатор користи критеријум посебности програма и процјењује да ли на одређеном подручју покривања фреквентним ресурсом већ постоји програмски садржај који задовољава потребе локалног становништва, иако такво одређење није операционализовано у било каквим програмским нормама. Јавне РТВ станице немају било какву формализовану обавезу за продукцију локалних садржаја, нити се прави било каква разлика између локалних јавних медија и јавних медија на државном и ентитетском нивоу, у погледу њихових програмских обавеза.²⁴

Одговорност према локалној заједници покушала се појачати увођењем механизма одвојености од политичких институција, али без већих резултата. Према обавезујућој одредби за јавне РТВ станице, изабрани вршилац јавне дужности, или особа која има одговорност унутар политичке странке, или организације која је повезана са политичком странком, не може бити главни и одговорни уредник или директор. Одговорна лица у станици морају регулатору доставити изјаву којом потврђују одвојеност од политичких институција.²⁵ У пракси, постоји много суптилних начина да се остварује утицај на уређивачку политику локалних РТВ емitera, посебно у случају јавних РТВ станица.

Један од механизма за који се са сигурношћу може рећи да није дао резултате у пракси јесте увођење уредничких савјета. Иако им је у важећој регулативи посвећен релативно велик простор, институт уредничког савјета у јавним РТВ станицама сасвим је формалне природе. Јавне РТВ станице требају имати уредничке савјете који ће одражавати етнички, културолошки и религијски састав становништва којем станица нуди програм, а формирање тог савјета је обавеза оснивача. Предвиђено је да савјети имају од четири до осам чланова, који би представљали оснивача, укључујући друштвене, културне, образовне и вјерске организације. Савјети требају имати бар по једног просвјетног радника.

Увид у састав савјета регулатор мора имати прије издавања или продужавања дозволе станици. Регулатор има и обавезу одобра-

---

²² *Правило Регулаторне агенције за комуникације (ПАК) 57/2011 о јавним радио-телевизијским станицама*, члан 3. ("Службени гласник БиХ", број 98/11).

²³ Исто.

²⁴ Јусић Т.-Хоџић С., *Локални медији, локалне заједнице*: ка јавним политикама за промоцију локалних медијских садржаја у БиХ, стр. 88.

²⁵ *Правило Регулаторне агенције за комуникације (ПАК) 57/2011 о јавном радио-телевизијским станицама*, члан 11.

вања било које друге особе која мијења члана савјета прије истека његовог мандата. Достављање изјаве о одвојености од политичких институција подразумијева се и у случају појединачног члана уредничких савјета свих јавних РТВ станица, с тим што једна особа може бити члан уредничког савјета само једне станице.²⁶

Уреднички савјет има обавезу да савјетује станицу по питањима програмског садржаја и програмске шеме, како би осигурало њен рад у складу са важећом регулативом у области емитовања у БиХ. Предвиђен је и механизам по којем регулатор предузима одређене мјере према станици, уколико уреднички савјети или поједини чланови савјета идентификују и документују озбиљне проблеме у вези са програмским садржајима или програмском шемом.²⁷ Примарни задатак уредничких савјета јесте да савјетују главног и одговорног уредника о начинима побољшања задовољавања потреба заједнице кроз емитовање програма. Савјет указује руководству јавне станице на проблеме у вези са програмом, као што је политичка или друга пристрасност и даје савјете о начинима њиховог рјешавања. Савјет у цјелини, или његови чланови појединачно, подстичу се да извјесте регулатора о било каквим проблемима у вези са програмским садржајима које руководство станице занемарује. Прописана је и обавеза састајања савјета и руководства станице бар једном у два мјесеца и припрема извјештаја са ових састанака. Станице су дужне пружати подршку раду уредничких савјета.

Према подацима доступним регулатору, уреднички савјети у овим станицама у принципу су формиран, али не постоји промоција њихове улоге и значаја, као ни писани и транспарентни извјештаји о њиховом раду. Савјети су мало или нимало активни и веома су ријетке њихове сугестије за унапређење програмских садржаја и задовољење потреба публике.²⁸

Афирмација производње и дистрибуције локалних медијских садржаја у најужој је вези са финансијским средствима. На нивоу општина, градова и кантона, поред редовних донација и суфинансирања, заступљен је и механизам комерцијалних уговора између органа локалне самоуправе и РТВ станица о медијском покривању рада локалних институција. Уговори се склапају најчешће на годишњем нивоу, или намјенски за потребе праћења посебних догађаја значајних за локалне самоуправе, као што су разне прославе и јубилеји. Неке општине на годишњем нивоу издавају новац за неколико медија и то за редовне термине посвећене темама из локалног живота. Тако је могуће да се сарадња у реализацији одре-

---

²⁶ Исто, члан 4.

²⁷ Те мјере су предвиђене чланом 7. овог Правила и предвиђају: консултације са уредничким савјетом; захтјев руководству станице за доставу плана за исправку пропуста у раду и захтјев за промјеном унутар руководства станице као алтернативу суспензији или одузимању дозволе.

²⁸ Јусић Т.-Хоџић С., *Локални медији, локалне заједнице*: ка јавним политикама за промоцију локалних медијских садржаја у БиХ, с. 89

ђених програмских садржаја, између органа локалне самоуправе и локалне станице, у оваквим условима одвија под директним уређивачким сугестијама представника власти, што је појава која се не смије занемарити.²⁹

Осим новчаних стимулација локалних органа власти, постоје још увијек и донаторски пројекти, који укључују финансирање медијских садржаја од специфичног значаја за локалне заједнице, али је ријеч о средствима која су из године у годину све мања, тако да ова врста додатног финансирања не може да се третира као дугорочна. Тек повлачењем озбиљнијих средстава из предпрístupних фондова ЕУ, у оквиру даљих европских интеграција БиХ, може се очекивати промјена политике финансирања, између осталог, и локалних електронских медија, али и промјена њиховог оснивачког статуса.³⁰

Интересантан и изазован вид јавног емитовања у дугорочном предстојећем периоду могло би постати емитовање програма на Интернету, односно, у кабловској дистрибуцији РТВ програма. Да ли ће овај вид емитовања бити атрактиван и у БиХ, зависи од бројних фактора који нису обавезно економске природе, али је чињеница да је постојећа законска и подзаконска регулатива оставила довољно простора и за емитовање РТВ садржаја и мимо традиционалне земаљске мреже предајника. Увођење категорије “аудиовизуелне медијске услуге” (АВМ), као посебног садржаја који је раздвојен од преносних система, и њено позиционирање у регулативи, отвара могућност бројним приватним и јавним продукцијама да се посвете искључиво производњи програмског садржаја, не оптерећујући се питањима одржавања телекомуникацијских мрежа, њиховим лиценцирањем и слично.³¹

---

²⁹ Предмет разних коментара и оцјена била је одлука ентитетске владе, из јуна 2010., о додјели укупно пет милиона конвертибилних марака медијима у РС, и тај износ је намијењен за укупно 70 локалних, регионалних и ентитетских медија, јавних и комерцијалних (укључујући и штампу). Тада је упућен јавни позив медијима за додјелу ових средстава, али је термин саме додјеле, уочи општих избора у БиХ, оставио доста простора за сумњу и мотивацију. Такође, било је и медија који су се жалили на недефинисаност критеријума у овом јавном позиву ентитетске владе, као и медија који уопште нису обухваћени додјелом.

³⁰ Ентитетска и кантонална тијела задужена за провођење процеса приватизације у оба ентитета и Брчко Дистрикту много раније су отпочели преписку са регулатором у вези са пројектом приватизације локалних јавних РТВ станица. У међувремену, одржано је и неколико састанака на ову тему, у начелу су дефинисани критеријуми регулатора који морају бити испоштовани у процесу евентуалне приватизације, али даље од овога није се стигло до краја 2013.

³¹ Према дефиницији регулатора електронских медија у БиХ, АВМ означава услугу дефинисану члановима 57. и 58. Споразума о стабилизацији и придруживању између европских заједница и њихових држава чланица с једне стране, и БиХ с друге стране (“Службени гласник БиХ”, број 10/08), чија је основна намјена пружање програма у циљу информисања, разоноде или образовања шире јавности путем електронских комуникацијских мрежа, а која је под уредничком одговорношћу пружаоца ове медијске услуге. У АВМ услугу се

Интересантна је и још увијек скоро потпуно неискориштена могућност покретања тзв. непрофитног радија у БиХ (тзв. community radio), који би се оснивао са циљем заштите и промоције права и интереса одређених друштвених група.³² У овом случају, приликом издавања дозволе за емитовање на годишњој основи, регулатор оцјењује да ли је планирани програм, садржајно или језички, у потпуности оријентисан ка друштвеној групи коју то правно лице представља или окупља и за чија права, интересе и промоцију се залаже. Међутим, програмски садржаји који би били емитовани под овим условима не могу садржавати маркетинг, изузев самопромоције и огласа у интересу јавности уколико се емитују бесплатно. У БиХ су, закључно са крајем 2013. издате само три дозволе за непрофитни радио³³, а разлоге треба тражити у све слабијим донаторским средствима, као и још увијек лошој заступљености претприступних фондова ЕУ. Промјена пословне праксе и укупног економског амбијента и у овој области треба да донесе позитивне промјене, које ће резултирати профилисањем публике и тржишта.

LOCAL PUBLIC ELECTRONIC MEDIA IN BiH

Boris Kujundžić, M.A.

Abstract: Current media landscape in Bosnia and Herzegovina is determined by the dual model of broadcasting, public and private (commercial) ones. Considerable massive scale of the local broadcasting is a phenomenon of the transition period which has raised numerous questions of economic, technical and programmatic sustainability and particularly of the local public broadcasting stations. Meeting the needs of the audience, respecting the general regulatory obligations, program creation, efficient activities of the management structures and relationships with the founders of the stations, as well as the arrival of new technological platforms, represents new challenges for the envisaged approach of the establishment of the public media policy in BiH. This review provides basic indications about the current position of the local broadcasting in BiH and the social function, with a strong emphasis on meeting the regulatory and the program standards of broadcasting and therefore in general put emphasis on the preconditions for possible development model of the media sector.

Keywords: *electronic media, local public broadcasting station, local media content, regulator, sector policy broadcasting, editorial councils.*

ЛИТЕРАТУРА

1. Ђорђевић Тома: *Политичко јавно мњење*, Београд, Савез инжењера и техничара Југославије, 1989.
2. Интернет страница Европске уније (ЕУ): www.eu.int
3. Интернет страница Регулаторне агенције за комуникације (РАК): www.rak.ba

---

убрајају: телевизијско емитовање, АВМ услуга на захтјев (video on demand) и/или аудиовизуелне комерцијалне комуникације.

³² *Правило РАК 58/2011 о пружању медијских услуга радија, члан 15.*

³³ То су: Радио Марија, Отворена мрежа и Радио Актив – Наша дјеца.

4. *Комуникација и заједница: грађани, медији и локална управа у БиХ* (група аутора, приредио: Тарик Јусић, Сарајево, Медиацентар и Центар за друштвена истраживања Аналитика, 2010.). Доступно на Интернет страници: www.media.ba
5. *Локални медији, локалне заједнице: ка јавним политикама за промоцију локалних медијских садржаја у БиХ* (Јусић Т.-Хоџић С., истраживање објављено у зборнику: *Комуникација и заједница: грађани, медији и локална управа у БиХ*)
6. *Политика сектора емитовања у БиХ* ("Службени гласник БиХ", број 18/07)
7. *Правило Регулаторне агенције за комуникације (РАК) 57/2011 о јавним радио-телевизијским станицама* ("Службени гласник БиХ", број 98/11)
8. *Правило Регулаторне агенције за комуникације (РАК) 58/2011 о пружању медијских услуга радија* ("Службени гласник БиХ", број 98/11)
9. *Радио и ТВ дифузија у БиХ* (приредио: Зоран Удовичић, Сарајево, Медиоплан Институт, 1996.). Доступно на Интернет страници: www.mediaplan.ba
10. *Споразум о стабилизацији и придруживању између европских заједница и њихових држава чланица с једне стране и БиХ с друге стране* ("Службени гласник БиХ", број 10/08)
11. Устав СФРЈ из 1974. Доступно на Интернет страници: www.mojustav.rs